

SA EPI Fond <epifond@gmail.com>

Auditis tehtud tähelepanekud faktivigade kontrollimiseks

Marlen Pärman <Marlen.Parmann@riigikontroll.ee>

27. september 2013 13:19

Saaja: SA EPI Fond <epifond@gmail.com>, Diana Kalvik <Diana.Kalvik@ensib.ee>

Koopia: Eeli Lääne <Eeli.Laane@riigikontroll.ee>, Nele Närep <Nele.Narep@riigikontroll.ee>

Tere

Riigikontroll viis läbi auditi „Riigi asutatud sihtasutustele toetuste andmine ja nende sihipärane kasutamine“. Teiste asutuste kõrval olid selles auditeeritavateks ka Sotsiaalministeerium (toetuse andjana) ning SA Eesti Puuetega Inimeste Fond (toetuse saajana). Auditis uuriti nii riigiasutustest toetuse andjate kui toetuse saajate tegevust, et hinnata, kas see on olnud piisav, et kindlustada toetuse sihipärane kasutamine. Audititoimingutes keskenduti toetuste maksmise protsessi arusaadavusele ja läbipaistvusele, ministeeriumites ja toetuse saajate juures toetuste sihipärasuse kasutamise tagamiseks loodud kontrollisüsteemidele ning perioodil jaanuar 2012 kuni juuni 2013 antud toetuste kasutamise sihipärasusele.

Saadame Teile auditis tehtud tähelepanekud faktivigade kontrollimiseks:

1) Toetuse eraldamise ja kasutamise kohta sõlmib fond toetuse saajatega lepingud, milles käsitletakse ka järelevalvet lepingu tingimuste täitmise üle. Järelevalve raames on õigus küsida toetuse saajalt seletusi, teha tema tegevuskohas vaatlusi jms ning nõuda toetus tagasi, kui seda ei ole sihipäraselt kasutatud. 2013. aastal sõlmitud lepingutes on väidetavalt ekslikult määratud järelevalve rolli Sotsiaalministeeriumile. Sisulist kontrolli toetuse kasutamise üle ei ole aga senimaani teinud ei ministeerium ega fond. Ühtegi dokumenti selle läbiviimise kohta Riigikontrollile ei esitatud. Kontrollitoimingud on piirdunud fondis vaid aruannete kogumise ja ülevaatamisega. Muid lepingust tulenevaid õigusi ei ole Riigikontrolli hinnangul kasutatud. Sellised valikud ei ole põhjendatud ka riskihinnangutega, mida fond ei ole kontrolli ulatuse kindlaks määramisel kasutanud. Sotsiaalministeeriumi esindaja leidis auditi ajal, et toetuste saajate üle järelevalve tegemine on ennekõike fondi ülesanne. Ministeerium sekkub sellesse vaid siis, kui aruandeid kontrollides või vihjeid saades ilmnevad tõsised kahtlused toetuse kasutamise mittesihipärasuses. Riigikontrolli arvates on kontrolli fondi kaudu makstavate toetuste üle kokkuvõttes puudulik.

2) Puuetega inimeste organisatsioonid esitavad fondi poolt ette antud summa piires toetuse taotluse. Summa kujuneb välja fondi loodud põhimõtete alusel, mille üks komponent (kogutoetusest 20%) arvestab kogutulu (sh osutatavad erinevad teenused), mis on saadud täiendavalt hasartmängumaksu laekumistest eraldatud toetusele (sponsorid, omavalitsus, teised siseriiklikud ja rahvusvahelised fondid). 2012. aastal oli kõige rohkem ja kõige vähem lisatulu teeninud liitude erinevus ligikaudu 269 000 eurot ning maakondlike kodade vahel ligikaudu 356 000 eurot, mis näitab, kuivõrd erineb ühenduste lisarahastatus. Kuna fond ei selgita taotluste kontrollimise käigus välja, kas sama projekt on esitatud eri rahastajatele, siis võib tekkida topelfinantseerimise oht ja lisatulu võib olla tehtult suurem. Riigikontrolli hinnangul ei ole mõistlik anda rohkem toetust neile, kellel on niigi täiendavaid rahalisi võimalusi, kuna see seab ohtu paljude väiksemate maakondlike organisatsioonide tegevuse. Pealegi võib tekkida olukord, kus mõnes piirkonnas juba on mitu kohaliku omavalitsuse või riigi poolt rahastatavat teenuse pakkujat, mis teeb kojal või selle allorganisatsioonil teenuse pakkumise keeruliseks.

3) Fondile esitatud toetuse taotlusi hindab fondi nõukogu moodustatud komisjon. Perioodil 2012 – 2013 oli see kolmeliikmeline, kuid taotlusi ei hinnatud nad koos, vaid eraldi. Igaühel oli hinnata kindel arv taotlusi ning teine liige hinnangut üle ei vaadanud. Ühel juhul tuvastas Riigikontroll, et komisjoni liige on hinnanud iseendaga seotud ühingu esitatud taotlust, mis ei ole kooskõlas huvide konflikti vältimise põhimõtetega. Taotluse oli esitanud Tallinna Puuetega Inimeste Koda.

4) Taotluste hindamisel kasutab fond muutmata kujul kriteeriumeid, mille on välja töötanud Sotsiaalministeerium hasartmängumaksust toetatavate projektide rahastamiseks, mis Riigikontrolli hinnangul ilmestab fondi ebamääras rolli. Nende järgi saab projekti juhtimisega seotud kulude määr või toetuse saaja halduskulude katteks mineva osa suurus olla maksimaalselt 25%. Omafinantseeringu määr on suurprojektide korral 20% ja väikeprojektide puhul 10%. Projekti loetakse suureks, kui taotlus ületab 6391 eurot. Juhtimiskulude katmise osas on fond oma praktikas teinud erandi organisatsioonidele, kes osalevad aktiivselt invapoliitikas ja seadusloomes, on aktiivsed partnerid riigile ja kelle tegevus on pidev (nt Eesti Allergialiit ja muud sarnased liidud). Selliste ühingute esitatud taotluste korral võib toetusest katta tervenisti ka üksnes toetuse saaja juhtimiskulusid. 2012. aastal maksti näiteks Eesti Reumaliidule toetust 17 539 eurot, millega kaeti täies ulatuses liidu haldus- ja juhtimiskulusid. 2013. aastal ületati reeglitest tulenevat halduskulude piiri (25%) näiteks ka toetuse maksimisel Raplamaa Puuetega Inimeste Kojale, kelle halduskulud moodustasid 61% taotluse summast. Samuti ületasid Eesti Puuetega Inimeste Kojale antud toetusest halduskulude osatähtsus, mis oli 48% summast 105 000 eurot. Reumaliidu ja Raplamaa Puuetega Inimeste Koja puhul oli alla kehtestatud määr ja omafinantseering. Erandist on juttu fondi tegevusaruannetes, kuid auditi käigus ei esitatud Riigikontrollile dokumente, mis tõendaksid, et selle kohta oleks teinud otsuse fondi juhtorganid. Seega ei ole erandi tegemine põhjendatud.

5) Maakondlike puuetega inimeste kodade toetamisel on tavaks, et kojale eraldatakse lepinguga toetussumma, mis sisaldab lisaks tema enda esitatud taotlusele ka mitme tema allorganisatsiooni esitatud taotluste summat. Kõik taotlused on esitatud fondile eraldi, kuid leping sõlmitakse vaid maakondliku kojaga. Ka lepingu lisaks on üksnes maakondliku koja esitatud taotlus, mis on lepingu maksumusest väiksem. Riigikontrolli arvates piirab fond sedasi asju korraldades põhjendamatult oma kontrolliõiguse ulatust, kuna maakondliku kojaga sõlmitud lepingu järgi on tal õigus kontrollida vaid koda, mitte selle allorganisatsioone.

Vastust ootaks hiljemalt 04.10.2013

Lugupidamisega

Marlen Pärman

Vanemaudiitor

Finantsauditi osakond

Riigikontroll

Narva mnt 11a, [15013](#) Tallinn

Tel [+372 640 0790](#)

Faks [+372 661 6012](tel:+3726616012)

www.riigikontroll.ee

marlen.parmann@riigikontroll.ee